

İNGİLİZCE ÖĞRETMENLERİNİN EĞİTİM BİLİŞİM AĞI (EBA) KULLANIM DURUMLARININ İNCELENMESİ*

ARAŞTIRMA MAKALESİ

M. Esad KULOĞLU¹, Erdal BAY²

* Makalede 1.yazarın aynı isimli yüksek lisans tez çalışmasından faydalanılmıştır.

- 1 Arş. Gör., Karabük Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Programları ve Öğretimi Bölümü, e-mail: mekuloglu@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-5149-5494.
- 2 Doç. Dr., Gaziantep Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Programları ve Öğretimi Bölümü, e-mail: erdalbay@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0001-8273-1031.

Geliş Tarihi: 31.10.2018 Kabul Tarihi: 23.07.2019

Öz: Bu çalışma, İngilizce öğretmenlerinin FATİH Projesi'nin bileşenlerinden biri olan Eğitim Bilişim Ağı'nı (EBA) kullanım durumlarının incelenmesini amaçlamıştır. Araştırmada nicel araştırma desenlerinden betimsel tarama deseni tercih edilmiştir. Çalışmada Karabük il merkezinde ve Safranbolu ilçesinde proje kapsamında donanım ve yazılım kurulumu tamamlanmış 50 okulda görev yapan 105 İngilizce öğretmenine anket uygulanmıştır. Anket uygulanan öğretmenlerden gönüllülük esasına göre seçilen 8 kişi ile de yarı yapılandırılmış görüşme gerçekleştirilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre İngilizce öğretmenlerinin EBA'yı kullanma sıklıkları orta ve düşük düzeydedir. EBA'yı en çok içerik sağlamak için kullanan İngilizce öğretmenleri, EBA'da içerik geliştirmemekte ve paylaşmamaktadır. İngilizce öğretmenlerinin EBA'ya karşı olumlu tutum geliştirdikleri ve EBA kullanım öz-yeterliklerinin de iyi düzeyde olduğu çalışmada ulaşılan sonuçlar arasındadır. Öğretmenler EBA'da bulunan ders içeriklerini ise sayıca yeterli fakat verimsiz olarak değerlendirmekte ve EBA'da daha kaliteli içeriklerin bulunmasını beklemektedirler.

Anahtar kelimeler: FATİH Projesi, Eğitim Bilişim Ağı, İngilizce öğretmenleri

ANALYSING THE USAGE OF EDUCATIONAL INFORMATICS NETWORK (EIN) BY ELT TEACHERS

Abstract:

The aim of this study was to analyse ELT teachers' usage of Educational Informatics Network (EIN) from one of the components of FATİH Project. In the study, descriptive survey model was preferred from the quantitative research designs. A questionnaire was applied to 105 English teachers working in 50 schools where hardware and software installation was completed within the scope of the project in the centre of Karabuk and Safranbolu. Semi-structured interviews were also conducted with 8 volunteer teachers selected from the surveyed teachers. Statistical analysis and content analysis were conducted to analyse the data obtained in the research. According to the results obtained from the research, most of the ELT teachers' usage of EBA is moderate & low level. ELT teachers use EBA mostly to provide content whereas they do not create and share content in EBA. The results of the study show that ELT teachers have developed positive attitudes towards EBA and their self-efficacy on using EBA is at a satisfactory level. Teachers evaluate the course content in EBA as numerically enough but inefficient and they are expecting better quality content in EBA.

Keywords: FATİH Project, Educational Informatics Network, ELT Teachers

Problem Durumu

Eğitim teknolojisi kavramı "eğitimi geliştirmek, iyileştirmek, kaliteyi yükseltmek ve ürünü artırmak için yapılan tüm çabaları" kapsamaktadır (Kutlu ve Aldağ, 2005, s.15). Alkan'a (2011) göre; eğitim teknolojisi, eğitim hakkındaki teorik bilgilerin pratik hale dönüştürülmesi yöntemidir. Bu tanımlardan yola çıkarak eğitim teknolojisini, eğitim ortamlarına teknolojik ürünlerin entegrasyonu ile sınırlamak doğru bir yaklaşım olmaz. Aksine, eğitim ile ilgili tüm unsurları sürece dahil ederek problemlere çözüm geliştirmek eğitim teknolojisinin temelidir denilebilir. Eğitim ortamlarına teknolojik araç-gereçlerin entegrasyonu ise bu sürecin vazgeçilmez bir parçasıdır.

Sidney L. Pressey tarafından 1920'lerde geliştirilen öğretme makineleri ile başlayan eğitim ortamlarına teknoloji entegrasyonu (Bardakçı ve Keser, 2017, s.10), 1930'lu yıllarda radyo, televizyon ve gazete ile devam etmiş (Çoban, 2012, s.3), bilgisayarların icat edilmesiyle birlikte yeni bir şekil almıştır (Greenfield, 2003). Günümüzde bu tek-

nolojiler yerlerini dokunmatik ekranlı etkileşimli bilgisayarlar (akıllı tahta / etkileşimli tahta) bırakmaya başlamıştır.

Bilgi ve iletişim çağında her alanda olduğu gibi yabancı dil eğitiminde de teknolojiden sıklıkla yararlanılmaktadır. Yabancı dil eğitiminde “okuma”, “yazma”, “dinleme” ve “konuşma” olarak dört temel beceri üzerine odaklanılmaktadır. Bu dört temel becerinin edinilmesine yönelik olanaklar teknoloji ile birlikte artış göstermektedir (Bayrak, 2013, s.23). 1950’lerde Skinner’in “Programlı Öğretim” tekniği ile başlayan yabancı dil eğitiminde teknoloji kullanımı (Kartal, 2005, s.83) 1980’lerden itibaren “bilgisayar destekli dil eğitimine” dönüşmüş (Greenfield, 2003, s.46) ve günümüzde daha gelişmiş teknolojiler yabancı dil öğretiminde kullanılmaya başlanmıştır. 1990’larda Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa’da kullanılmaya başlanan akıllı tahtalar, FATİH Projesi ile birlikte etkileşimli tahta olarak ülkemize giriş yapmış ve diğer branşlarda olduğu gibi yabancı dil öğretiminde de kullanılmaya başlanmıştır (Tilbe, A., Toplaoğlu, Y., Turğut, H., Dikmen, F., Özaydın, H., & Dündar, S., 2017, s.49).

Eğitim ortamlarına teknoloji entegrasyonunun tarihsel gelişimi incelendiğinde 1950’lerde Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Hindistan ve Türkiye gibi ülkelerin, 1970’lerden itibaren de Kanada, Singapur, Brezilya, Mısır ve Yeni Zelanda gibi ülkelerin eğitim politikalarında eğitim ortamlarına teknoloji entegrasyonunun yer alma-ya başladığı görülebilir (Bardakçı ve Keser, 2017). Eğitim ortamlarına yeni teknoloji araç-gereçlerin entegrasyonu furçasına katılan ülkelerin sayısı son yıllarda giderek artış göstermektedir (Şimşek, A., Özdamar, N., Becit, G., Kılıçer, K., Akbulut, Y., & Yıldırım, Y., 2008, s.5). Güney Kore, Polonya, Almanya, Norveç, Kolombiya, İrlanda, Brezilya, Singapur, Sri Lanka, Gürcistan, İngiltere, İspanya, Estonya, Danimarka, Yunanistan, Çekya, Avusturya, İtalya, Japonya, Litvanya gibi pek çok ülke eğitim ortamlarına yeni teknolojileri entegre etme adına büyük miktarda yatırımlar yapan ülkeler arasındadır (Doğan, D., Murat, Ç., & Seferoğlu, S. S., 2016, s.3-5). Türkiye ise eğitim teknolojileri alanındaki bu devasa yarışın öncülerinden olmakta birlikte, yüksek bütçeli yatırımlar yapan 10 ülkeden biri konumundadır (Trucano, 2013).

Türkiye’de cumhuriyet sonrası eğitim tarihine bakıldığında 1930’lu yıllardan itibaren tepegöz ve deney araçları gibi yeni teknoloji ürünlerin yurtdışından ithal edildiği; 1950’li yıllardan itibaren de T.C. Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından eğitim ortamlarında kullanılacak teknolojik aletlerin yurtiçinde üretilmesine karar verildiği görülmektedir. 1951 yılında bakanlık bünyesinde dijital eğitsel araçların üretilmesi amacıyla kurulan Öğretici Filmler Merkezi (ÖFM), 1962 yılında radyo ile eğitim vermek amacıyla Film Radyo Grafik Merkezi’ne (FRGM) dönüştürülmüş; 1965’te televizyonla eğitim yayınlarına da başlayarak Film-Radyo ve Televizyonla Eğitim Başkanlığı (FRTEB) adını almıştır. 1962 yılında sınav hizmetleri için kurulan Test Bürosu, teknolojideki hızlı değişimlerle birlikte 1982 yılında Bilgi İşlem Daire Başkanlığı’na, 1992 yılında ise Bilgisayar Hizmetleri ve Eğitim Genel Müdürlüğü’ne dönüştürülmüştür. 1998 yılına gelindiğinde FRTEB ve Bilgisayar Hizmetleri Genel Müdürlüğü tek bir çatı altında

birleşerek Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü (EĞİTEK) adını almıştır. Son olarak 14/09/2011 tarihinde çıkarılan 28054 sayılı Millî Eğitim Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararname ile kurumun adı "Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü" (YEĞİTEK) olmuştur (YEĞİTEK, 2012).

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) bünyesindeki YEĞİTEK tarafından çeşitli zamanlarda Temel Eğitim Projesi, İnternete Erişim Projesi, Bilgisayarsız Okul Kalmasının Projesi gibi projeler yürütülmüştür (İslamoğlu, H., Ursavaş, Ö. F., & Resioğlu, İ., 2015, s.165). Yine e-Dönüşüm Türkiye kapsamındaki Bilgi Toplumu Stratejisi Belgesi, Kalkınma Planları, MEB Stratejik Planı ve BT Politika Raporu'nda yer alan hedefler doğrultusunda 2013 yılı sonuna kadar dersliklere bilgi teknolojileri (BT) araçları sağlanarak BT destekli öğretimin gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır (Topuz ve Göktaş, 2015, s.100). Bu projelerin sonuncusu olan FATİH Projesi, kaliteli eğitim içeriklerine ulaşılması ve eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması için tasarlanarak 2010 yılından itibaren hayata geçirilmiştir. (FATİH, 2011, s.7) "Eğitim ve öğretimde fırsat eşitliğini sağlamak ve okullardaki teknolojiyi iyileştirmek amacıyla bilişim teknolojileri araçlarının öğrenme-öğretme sürecinde daha fazla duyu organına hitap edilecek şekilde, derslerde etkin kullanımı için" hayata geçirilen projenin ana bileşenleri şu şekildedir: (FATİH, 2010)

- Donanım ve Yazılım Altyapısı
- E-İçeriğin Geliştirilmesi ve Sağlanması
- Derslerde BT Kullanımı için Öğretmenlere Hizmet İçi Eğitim Verilmesi
- Öğretim Programlarında Etkin BT Kullanımı
- BT'nin Bilinçli, Güvenli, Yönetilebilir ve Ölçülebilir Kullanımının Sağlanması

Eğitimde FATİH Projesi kapsamında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından ülke genelinde büyük yatırımlar yapılmış ve halen yapılmaya devam edilmektedir. Millî Eğitim Bakanlığı'nın 23 Aralık 2015 tarihli resmi yazılı açıklamasına göre FATİH Projesi kapsamında yapılmış harcama tutarı 1.296.667.786,56 TL'dir (MEB, 2015). Projenin büyüklüğü hakkında daha net bir bilgi edinebilmek için 28 Haziran 2016 tarihi itibarıyla bazı istatistikî bilgiler şu şekildedir:

- Dersliklere takılan etkileşimli tahta sayısı: 432.288
- Okullara verilen çok fonksiyonlu yazıcı sayısı: 45.653
- Öğretmen ve öğrencilere dağıtılan tablet bilgisayar sayısı: 1.438.800
- Network altyapısı ulaştırılan okul sayısı: 16.800
- Network altyapı için çekilen uç hat sayısı: 980.000 (TBMM, 2016)

İstatistiklerden anlaşılacağı üzere MEB tarafından projenin donanım ve yazılım altyapısı bileşeni için önemli yatırımlar yapılmaktadır. Fakat bu yatırımlar, projenin sürdürülebilirliği açısından tek başına yeterli değildir.

Projenin donanım ve yazılım altyapısının sağlanması kadar önemli olan bir başka bileşeni de eğitsel e-içeriğin sağlanması ve yönetilmesidir. Bu bileşen kapsamında öğretmen ve öğrenciler arasında akademik iş birliği ve eğitsel paylaşımların yapılabildiği sosyal bir eğitim platformu olan Eğitim Bilişim Ağı (EBA), 2010 yılının Ekim ayında www.eba.gov.tr adresinde yayın hayatına başlamıştır. EBA; görsel, video, ders, kitap, doküman, animasyon, simülasyon, bireysel öğrenme materyalleri, sınıf içi öğrenme materyalleri, uygulamalar ve oyunlar gibi zengin içerikleri barındırmanın yanı sıra doküman, ses, video paylaşımı ve tartışılabilir bölümleri ile sosyal bir ağ olma özelliğini de göstermektedir.

Yayın hayatına başladığı günden bu yana sürekli güncellenerek öğretmen ve öğrencilerin yanı sıra eğitsel içerikleriyle toplumun her kesimine hitap eden EBA'da yaklaşık 50.000'in üzerinde eğitsel e-içerik bulunmaktadır. Bu içeriklerin 1.918'i haber, 19.911'i video, 18.999'u görsel, 6.367'si ses dosyası, 992'ü e-kitap, 187'si, e-dergi ve 3.001 tanesi de e-dokümandan oluşmaktadır. (EBA, 2016). Sahip olduğu içerik miktarı ile dünyadaki sayılı eğitim platformlarından biri olan EBA, internet kullanıcıları tarafından en büyük arama motorlarından biri olarak kabul edilen Google'da Türk halkı tarafından 2016 yılında en çok aranan kelime olmuştur (EBA, 2017).

EBA'nın 50.000'in üzerinde içeriğe ve öğretmen ve öğrencilerle birlikte milyonlarca kullanıcıya sahip bir eğitim platformu olduğu dikkate alınırsa kapsam daraltılarak branş bazında incelenmesi daha doğru bir yaklaşım olacaktır. Dolayısı ile bu çalışma branş bazında İngilizce, kullanıcı özelinde öğretmenler ile yapılmıştır. Çalışma ile İngilizce öğretmenlerinin ET'yi ve EBA'yı kullanım sıklıkları ve amaçları, EBA hakkındaki bilgi düzeyleri ve farkındalıkları, EBA'ya karşı tutum ve beklentileri ve EBA kullanım öz-yeterlikleri gibi konular ele alınmaya çalışılmıştır. Zira literatür taraması yapıldığında EBA ile ilgili yapılan çalışmaların öğretmenlerin EBA kullanımına ve EBA'dan yararlanmaya dair görüşlerinin incelenmesine, EBA kullanım sıklıklarını belirlemeye, EBA'daki ders içerikleri hakkındaki görüşlerini ve EBA'dan beklentilerini öğrenmeye odaklandığı görülmektedir. İngilizce branşında ise bu kadar kapsamlı yapılmış herhangi bir çalışma bulunmamaktadır. Bu bağlamda İngilizce öğretmenlerinin EBA'yı kullanım durumlarının incelenmesi araştırılması gereken bir problem durumu olarak ortaya çıkmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, Karabük ili Merkez ve Safranbolu ilçelerinde T.C. Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı FATİH Projesi donanım ve yazılım kurulumu tamamlanmış okullarda görev yapan İngilizce öğretmenlerinin proje bileşenlerinden Eğitim Bilişim Ağı'nı (EBA'yı) kullanım durumlarının incelenmesi ve değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır.

1. İngilizce öğretmenleri EBA'yı ne sıklıkla ve hangi amaçlarla kullanmaktadır?
2. İngilizce öğretmenlerinin EBA hakkındaki bilgi kaynakları nelerdir?
 - 2.1. İngilizce öğretmenleri EBA hakkında nereden/kimlerden bilgi edinmektedir.
 - 2.2. İngilizce öğretmenlerinin EBA'ya yönelik eğitim alma durumları ve bu eğitimler hakkındaki görüşleri nelerdir?
 - 2.3. İngilizce öğretmenleri EBA'da kullanabilecekleri bölümler hakkında bilgi sahibi midir?
3. İngilizce öğretmenlerinin EBA'daki ders içerikleri hakkındaki görüşleri nelerdir?
 - 3.1. İngilizce öğretmenleri EBA'da bulunan Ders İçerik Üretim Sistemi hakkında bilgi sahibi midir?
 - 3.2. İngilizce öğretmenlerinin EBA'ya ders içeriği yükleme durumları nedir?
 - 3.3. İngilizce öğretmenleri EBA'da bulunan içerikleri ne derece yeterli bulmaktadır?
 - 3.4. İngilizce öğretmenlerinin EBA'da bulunan içeriklerle ilgili görüşleri nelerdir?
4. İngilizce öğretmenlerinin EBA'ya karşı tutumları ne düzeydedir?
5. İngilizce öğretmenlerinin EBA'nın gerekliliği hakkındaki görüşleri nelerdir?
6. İngilizce öğretmenlerinin teknoloji ve EBA kullanım öz-yeterlikleri ne düzeydedir?
7. İngilizce öğretmenlerinin EBA'dan eleştiri ve önerileri nelerdir?

Araştırmanın Deseni

Bu çalışmada nicel ve nitel verilerin bir arada toplandığı karma yöntemli bir betimsel tarama araştırması kullanılmıştır. Tarama araştırmasında bir grubun belirli özelliklerini öğrenmek için verilerin toplanması amaçlanmaktadır (Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F., 2016, s.14-15). Bu çalışma ile katılımcı İngilizce öğretmenlerinin EBA kullanım durumlarının öğrenilmesi hedeflenmektedir.

Örneklem

Araştırmada kullanılan anket, Karabük ili Merkez ve Safranbolu ilçelerinde MEB'e bağlı FATİH Projesi donanım ve yazılım kurulumu tamamlanmış okullarda görevli ve çalışmaya katılmaya gönüllü olan 105 İngilizce öğretmenine uygulanmıştır. Yine bu öğretmenler arasından gönüllü olan 8 öğretmen ile de yarı yapılandırılmış görüşmeler

gerçekleştirilmiştir. FATİH Projesi donanım ve yazılım kurulumları tamamlanmayan ilkokullar çalışmaya dahil edilmemiştir. Ayrıca EBA'nın çok sayıda içerik içermesi ve branşlara göre içeriklerin nicelik ve niteliklerinin farklılık göstermesi sebebiyle çalışmanın branş bazında gerçekleştirilmesi daha uygun görülmüştür. Çalışmaya katılan öğretmenlere ait bazı demografik bilgiler aşağıda sunulmuştur.

Tablo 1. Araştırmaya katılan öğretmenlere ilişkin demografik bilgiler

Hizmet süresi	Çalıştığı kurum	Cinsiyet		Toplam
		Erkek	Kadın	
1-5 Yıl	Ortaokul	1	8	9
	Lise	0	1	1
6-10 Yıl	Ortaokul	5	11	16
	Lise	1	7	8
11-15 Yıl	Ortaokul	6	12	18
	Lise	2	8	10
16-20 Yıl	Ortaokul	3	4	7
	Lise	4	9	13
21+ Yıl	Ortaokul	3	2	5
	Lise	10	8	18
Toplam	Ortaokul	18	37	55
	Lise	17	33	50

Tablo 2. Görüşme yapılan öğretmenlere ait bazı demografik bilgiler

Kod	Cinsiyet	Çalıştığı kurum	Hizmet süresi
A	Kadın	Lise	21+
B	Kadın	Lise	11-20 Yıl
C	Kadın	Ortaokul	1-10 Yıl
D	Erkek	Ortaokul	11-20 Yıl
E	Erkek	Ortaokul	1-10 Yıl
F	Erkek	Ortaokul	21+
G	Erkek	Ortaokul	11-20 Yıl
H	Erkek	Lise	11-20 Yıl

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada anket ve yarı yapılandırılmış görüşme formu olmak üzere iki farklı veri toplama aracı kullanılmıştır.

Anket:

Çalışmada kullanılmak üzere geliştirilen anket iki bölümden meydana gelmektedir. Anketin birinci bölümü geliştirilirken Arslan'ın (2016) Eğitim Bilişim Ağı'ndaki Matematik Dersi İçeriğine İlişkin Öğretmen Görüş Anketi'nden faydalanılmıştır. Bu bölümde katılımcıların demografik bilgilerini öğretmenlerin EBA kullanım sıklık ve amaçlarını, EBA'ya dair farkındalık ve bilgi düzeylerini, EBA'da bulunan içerikler hakkındaki görüşlerini, EBA'ya ilişkin beklentilerini ortaya koyan açık ve kapalı uçlu sorular bulunmaktadır.

Anketin ikinci bölümü geliştirilirken Arslan'ın (2006a) bilgisayar destekli eğitim yapmaya ilişkin tutum ölçeğinden ve (2006b) bilgisayar destekli eğitime ilişkin öz-yeterlik algısı ölçeğinden faydalanılmıştır. Bu bölümde İngilizce öğretmenlerinin EBA'ya ilişkin tutumlarını ve EBA kullanım öz-yeterliklerini öğrenmeyi amaçlayan 10'ar madde bulunmaktadır. Tutum ve öz-yeterlik maddeleri kendi içlerinde 5 olumlu ve 5 olumsuz ifadeden meydana gelmektedir. Ankette bulunan olumsuz maddeler sayesinde katılımcıların maddelere dikkatli bir şekilde cevap vermelerini sağlamak ve gelişigüzel yanıtlamaların da önüne geçmek hedeflenmektedir. Bu bölümde katılımcılardan ankette bulunan her bir maddeyi (1) "Kesinlikle Katılmıyorum", (2) "Katılmıyorum", (3) "Orta Derecede Katılıyorum", (4) "Katılıyorum" ve (5) "Tamamen Katılıyorum" olacak şekilde 1'den 5'e kadar derecelendirmeleri istenmektedir.

Araştırmada kullanılmak üzere geliştirilen anketin maddeleri "Yeterli", "Geliştirilebilir" ve "Yetersiz" seçenekleri ile Eğitim Teknolojileri, Bilgisayar Destekli Eğitim, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri ve Türk Dili gibi uzmanlık alanlarından 11 ayrı uzmana uzman değerlendirme formu formatında sunulmuş ve görüş bildirmeleri sağlanmıştır. Uzman değerlendirme formuna göre düzenlemeler yapılan anket, 5 kişiye pilot uygulama yapılması ile son haline gelmiştir.

Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Çalışmada kullanılan bir diğer veri toplama aracı olan yarı yapılandırılmış görüşme formu geliştirilirken Arslan'ın (2016) "Eğitim Bilişim Ağı'ndaki Matematik Dersi İçeriğine İlişkin Öğretmen Görüşleri: Trabzon İli Örneği" adlı tez çalışmasında kullanıldığı görüşme formundan ve Bay, Türkan, Tosun, Deliçay, Ateş ve Demir'in (2013) "4+4+4 Modelinin Paydaşlar Bağlamında Değerlendirilmesi: Aktif Katılım Mı? Pasif Direniş Mi?" adlı çalışmalarında kullandıkları ölçme araçlarından kısmen yararlanılmıştır.

Yarı yapılandırılmış görüşme formu 4 giriş sorusu ve araştırmanın içeriği ile ilgili 5 ana soru ve alt sorulardan meydana gelmektedir. Görüşme formunda sorulan sorular

anket tekniğinin soru ve maddeleri ile büyük oranda örtüşmektedir. Forma eklenen 5 ana soru, katılımcıların verecekleri cevaplara göre şekillendirilebilecek alt sorulardan meydana gelmektedir ki bu da görüşme formunu yarı yapılandırılmış kılmaktadır. Yarı yapılandırılmış görüşme formuna son hali verilmeden önce 3 ayrı uzmanın görüşü alınmış ve gerekli düzenlemeler yapılarak uygulanmaya hazır hale getirilmiştir.

Verilerin Toplanması

Veri toplama araçları geliştirildikten sonra uygulama için Karabük Valiliği'nden gerekli izinler alınmış ve oluşturulan anket, Karabük ili Merkez ve Safranbolu ilçelerinde bulunan FATİH Projesi donanım ve yazılım kurulumu tamamlanmış 50 okulda görev yapan İngilizce öğretmenlerinin tamamına gönüllülük esasına göre uygulanmıştır. Anket çalışmasına toplamda 105 İngilizce öğretmeni katılmıştır. Veri toplama araçlarından yarı yapılandırılmış görüşme formu ise ankete katılan öğretmenler arasından gönüllülük esasına göre seçilen 8 öğretmenle telefon görüşmesi gerçekleştirilerek uygulanmıştır. Yapılan görüşmeler, öğretmenlerden izin alınarak ses kaydına alınmıştır.

Verilerin Analizi

Anketin Veri Analizi

Araştırmada uygulanan anketin bulgularına yönelik analizler Statistical Package for the Social Sciences - SPSS (Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı) kullanılarak yapılmıştır.

Anketin birinci bölümünde frekans, yüzde, standart sapma ve aritmetik ortalama gibi bazı istatistiki hesaplamalar yapılmıştır. Anketin ikinci bölümünde katılımcılara yöneltilen 20 maddenin "1: Kesinlikle Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Orta Derecede Katılıyorum, 4: Katılıyorum ve 5: Tamamen Katılıyorum" olacak şekilde 1'den 5'e kadar derecelendirilmesi istenmektedir. 20 maddeden oluşan anketin bu bölümü analiz edilirken bütün maddelerin tek tek aritmetik ortalaması alınarak belirli kesme noktalarına göre ayrılmış (1,00-1,80: Çok olumsuz; 1,81-2,60: Olumsuz; 2,61-3,40: Orta düzey; 3,41-4,20: Olumlu; 4,21-5,00: Çok olumlu); elde edilen bulgular ise bu kesme noktalarına göre yorumlanmıştır.

Görüşme Formunun Veri Analizi

Görüşme yapılan öğretmenlerin yarı yapılandırılmış görüşme formunda bulunan sorulara verdikleri cevaplar alınan ses kayıtları yardımı ile birebir yazıya dökülerek içerik analizi yapılmıştır. İçerik analizi yapılırken öncelikle geçerlik ve güvenilirliği artırmak adına elde edilen veriler çeşitli zaman dilimlerinde farklı kodlayıcılar tarafından kodlanmıştır. Daha sonra kategoriler ve temalar oluşturulmuş ve organize edilmiştir. Son aşama olarak elde edilen bulgular tanımlanarak çeşitli çıkarsamalar ve yorumlamalar yapılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde çalışmada toplanan verilerin analizinden elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmaktadır.

Öğretmenlerin EBA Kullanma Sıklıkları ve Amaçlarına Yönelik Bulgular

Araştırmaya katılan öğretmenlerin EBA kullanım sıklık ve amaçlarını öğrenmek adına kendilerine ankette birtakım sorular yöneltilmiş ve elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 3. Ankete katılan öğretmenlerin Eğitim Bilişim Ağı (EBA) kullanma sıklıkları ve amaçları

EBA Kullanma Sıklığı	f	%	EBA Kullanma Amaçları	f	%
Her zaman	2	1,9	EBA Ders bölümünü kullanmak	72	30
Sık sık	22	21	İçerik sağlamak	68	28,33
Ara sıra	49	46,6	EBA Uygulamalarını kullanmak	33	13,75
Nadiren	24	22,9	EBA Dosya bölümünü kullanmak	28	11,67
Hiçbir zaman	8	7,6	EBA Kurs bölümünü kullanmak	27	11,25
			Haber okumak	6	2,50
			EBA Yarışma bölümünü kullanmak	4	1,67
			Diğer	2	0,83
			Toplam	240	100

Tablo 4.3.'te öğretmenlerin EBA kullanma sıklıkları ve amaçları görülmektedir. Bu tabloya göre EBA'yı "hiçbir zaman" kullanmadığını belirten öğretmenlerin oranı %7,6'dır. Öğretmenlerin önemli bir kısmı (%46,6) EBA'yı "ara sıra" kullandığını belirtmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin EBA'yı kullanma amaçlarına bakıldığında ise en çok tercih edilen seçenekler 72 kez ile "EBA Ders bölümünü kullanmak" ve 68 kez ile "içerik sağlamak" olmuştur.

Öğretmenlerin EBA Hakkındaki Bilgi Kaynaklarına İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğretmenlerin EBA hakkındaki bilgi kaynaklarını öğrenmek adına kendilerine ankette ve yarı yapılandırılmış görüşmede birtakım sorular yöneltilmiş ve elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 4.4. Araştırmaya katılan öğretmenlerin EBA'yı öğrenme kaynakları

EBA Hakkında Edinilen Bilgi	f	%
Hizmet içi eğitimden	81	40,3
Meslektaşlardan	55	27,3
EBA tanıtım toplantılarından	33	16,7
Yöneticilerden	25	12,4
Haberlerden	4	1,9
Diğer	3	1,4
Toplam	201	100

Tablo 4.4.'e göre öğretmenlerin büyük bir kısmı (%40,3) EBA hakkında bilgi edinme kaynağı olarak hizmet içi eğitimi belirtmişlerdir. Hizmet içi eğitimden sonra en çok tercih edilen bilgi kaynağı ise %27,3 ile meslektaşlar olmuştur.

Tablo 4.5. Görüşme yapılan öğretmenlerin EBA ile ilgili hizmet içi eğitim alma durumu ve alınan eğitimlerin verimliliği

EBA ile İlgili Hizmet içi Eğitim Alma Durumu	f
Evet	3
Hayır	5
Alınan Hizmet içi Eğitimin Verimliliği	f
Verimli	1
Verimsiz	2

Tablo 4.5.'e göre görüşme yapılan öğretmenlerin yalnızca 3'ü EBA hakkında hizmet içi eğitim aldığını; bu 3 öğretmenden 2'si de alınan eğitimlerin "verimsiz" olduğunu belirtmişlerdir. Çalışmaya katılan ve hizmet içi eğitim aldığını belirten bir öğretmen bu konu hakkındaki görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir: "EBA ile ilgili yüz yüze daha çok bilgilendirme veya sunu, seminer organizasyonu yapılmalı. Çoğu meslektaşım deneme yapılma yolu ile ilerleyebiliyor. Daha etkin kullanım için tekrar kurs verilmesi şart."

Tablo 4.6. Araştırmaya katılan öğretmenlerin EBA'da kullanabilecekleri bölümleri bilme durumları

EBA Bölüm Bilgisi	f	%
Evet	56	53,3
Hayır	2	1,9
Kısmen	47	44,8

Tablo 4.6., araştırmaya katılan öğretmenlerin Eğitim Bilişim Ağı'nda kullanabilecekleri bölümler hakkında bilgi sahibi olup olmadıklarını ölçen bir soruya katılımcılar tarafından verilen yanıtlarla oluşturulmuştur. Bu tabloya göre "EBA'da kullanabileceğim bölümleri biliyorum" diyen öğretmenler %53,3 oranındayken "bilmiyorum" diyenler %1,9, "kısmen" yanıtını verenler ise %44,8'dir.

Öğretmenlerin EBA'da Bulunan Ders İçerikleri Hakkındaki Görüşleri

Araştırmaya katılan öğretmenlerin EBA'da bulunan ders içerikleri hakkındaki görüşlerini öğrenmek adına kendilerine ankette ve yarı yapılandırılmış görüşmede birtakım sorular yöneltilmiş ve elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 4.7. Araştırmaya katılan öğretmenlerin EBA Ders İçerik Üretim Sistemi hakkında bilgi sahibi olma durumları

EBA Ders İçerik Üretim Sistemi Hakkında Bilgi	f	%
Evet	26	24,8
Hayır	45	42,9
Kısmen	34	32,3
EBA'ya Ders İçeriği Yükleme	f	%
Evet	5	4,8
Hayır	100	95,2

"Eğitim Bilişim Ağı'nda (EBA'da) EBA Ders bölümünde bulunan "İçerik Üretim Sistemi" hakkında bilginiz var mı?" şeklinde yöneltilen bir soruya Tablo 4.7.'de görüldüğü üzere öğretmenlerin %24,8'i "Evet", %42,9'u "Hayır", %32,3'ü ise "Kısmen" cevaplarını vermişlerdir. Aynı tablo üzerinde öğretmenlerin EBA'ya ders içeriği yükleyip yüklemediklerini öğrenmek amacıyla yöneltilen bir soruya verilen cevaplar da sunulmuştur. Bu tabloya göre katılımcıların %95,2'si EBA'ya ders içeriği yüklemediğini belirtmiştir. EBA'ya ders içeriği yüklediğini belirten 5 öğretmen (%4,8) ise içerik olarak ses, görsel ve ders sunusu eklediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 4.8. Araştırmaya katılan öğretmenlerin EBA'daki ders içeriklerinin yeterliliklerine ilişkin görüşleri

EBA'daki Ders İçeriklerinin Yeterlilik Düzeyleri	\bar{X}	Yorum
E-kitap (içerik)	3,19	Kısmen yeterli
EBA Uygulamalar	3,09	Kısmen yeterli
Görsel (içerik)	3,08	Kısmen yeterli
Haber (içerik)	3,07	Kısmen yeterli
EBA Ders	3,06	Kısmen yeterli

Ses (içerik)	3,05	Kısmen yeterli
E-dergi (içerik)	3,02	Kısmen yeterli
E-doküman (içerik)	3,01	Kısmen yeterli
Z-kitap	2,98	Kısmen yeterli
Video (içerik)	2,94	Kısmen yeterli

EBA'daki ders içeriklerinin yeterlilik düzeylerini ölçen ve her bir seçeneğin "1: Hiç yeterli değil, 2: Yetersiz, 3: Kısmen yeterli, 4: Yeterli, 5: Çok yeterli" olacak şekilde 1'den 5'e kadar derecelendirildiği bir soruda ise elde edilen bulgular Tablo 4.8.'de bulunmaktadır. Bu tabloya bakıldığında öğretmenlerin hemen hemen bütün içerik kaynaklarını "kısmen yeterli" buldukları görülmektedir.

Tablo 4.9. Görüşme yapılan öğretmenlerin EBA'daki içerikler hakkındaki görüşleri

Kategori	Alt Kategori	f
Yeterli	Sayıca yeterli	XXXXX
	Verimli ve uygulanabilir	XX
Yetersiz	Verimsiz	XXX
	Basit/Sönük	XX
	Dağınık	XX
	Monoton/Sıkıcı	X

Görüşme yapılan öğretmenlerin EBA'da bulunan içerikler hakkındaki görüşleri "yeterli" ve "yetersiz" olmak üzere iki ana kategoride toplanmıştır. Tablo 4.9.'da görüldüğü üzere EBA'daki içeriklerin "sayıca yeterli" olduğunu belirten 5 ifade varken "verimsiz" olduğu ifadesi ile de 3 kez karşılaşılmıştır.

Anketin son kısmında bulunan görüş ve öneriler kısmında belirtilen ifadeler de bu bulgularla benzerlik göstermektedir. Ankete katılan öğretmenlerden bazılarının EBA'da bulunan içerikler hakkındaki görüşleri şu şekildedir:

Ö1: "EBA'daki soru ve testlerin sayısının yetersiz olduğunu düşünüyorum. Ayrıca konu anlatım videoları çok sıkıcı, öğrenciler sıkılıyor. Bazı videoların çözünürlüğü çok kötü."

Ö2: "Ders içerikleri yetersiz ya da okul veya öğrenci yapısına uygun değil."

Ö3: "EBA içeriklerini derslerimde kullanmayı istiyorum ancak içerikler şu an için yetersiz, geliştirilirse çok faydalı olabilir."

Tablo 4.10. Görüşme yapılan öğretmenlerin e-çeriklerin nasıl olması gerektiğine dair görüşleri

Kategori	f
Görsel ve işitsel	5
Programa uyumlu	4
Otantik (günlük hayattan)	3
TEOG'a yönelik	2
Kültürü yansıtan	1
Dinlemeye yönelik	1
Konuşmaya yönelik	1

Tablo 4.10.'da "Size göre teknolojik ortamda kullanılmak üzere hazırlanan materyaller nasıl olmalıdır?" sorusuna görüşmeye katılan öğretmenler tarafından verilen cevaplar kategorize edilmiştir. Bu sorudan elde edilen verilere göre teknolojik ortamda kullanılmak üzere hazırlanan materyallerin "görsel ve işitsel" olması gerektiğini belirten 5 ifade, "programa uyumlu" olması gerektiğini belirten 4 ifade vardır. Diğer ifadeler tabloda görülebilir.

Görüşme yapılan öğretmenlerden bazıları e-çeriklerin nasıl olması gerektiğine dair görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

Ö1: "Öğrencilerin yaş gruplarına göre güncel videolar, şarkılar, değişik aktivitelerin yer alması gerek. Daha otantik materyallere dayalı olması gerek."

Ö2: "EBA'nın İngilizce dersi kaynakları açısından biraz yetersiz olduğunu düşünüyorum. Daha renkli, interaktif animasyonlu içerikler olabilir."

Ö3: "Branşım (lise İngilizce) ile ilgili EBA'nın ders içinde kullanılacak yeterli içerik olduğunu ve derse olumlu etkisi olduğunu düşünmüyorum. Videolar bize yararlı değil. Müfredat yetiştirme derdinden derslerde EBA'ya yeterince zaman ayırmak da imkânsız."

Öğretmenlerin EBA'ya Karşı Tutumlarına Yönelik Bulgular

Araştırmaya katılan öğretmenlerin EBA'ya karşı tutumlarını öğrenmek adına kendilerine anket ve yarı yapılandırılmış görüşmede birtakım sorular yöneltilmiş ve elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 4.11. Tutum maddelerinin aritmetik ortalamalarının kesme noktalarına göre dağılımı

\bar{X}	Çok olumsuz	Olumsuz	Orta düzey	Olumlu	Çok olumlu
N	1	7	51	30	16
%	0,9	6,7	48,6	28,6	15,2

Ankette bulunan tutum maddelerinin tamamı bir bütün halinde ele alınarak elde edilen aritmetik ortalamaların kesme noktalarına göre dağılımı Tablo 4.14.'te verilmiştir. Bu tabloya göre İngilizce öğretmenlerinin %43,8'i EBA'ya karşı olumlu, %7,6'sı ise olumsuz tutuma sahiptir.

Tablo 4.12. Görüşme yapılan öğretmenlerin EBA'nın gerekliliği ilişkin görüşleri

Kategori	Alt Kategori	f
Gerekli	Teknoloji çağı	XXXX
	Dikkat/ilgi çekici	XXX
	Hazır doküman	XX
	Kalıcı öğrenme	X
Gerekli değil	Kalitesiz içerik	X

Görüşme yapılan öğretmenlere EBA'nın gerekli olup olmadığı ve nedenleri sorulmuş, alınan cevaplar sıklıklarına göre kategorize edilmiş ve Tablo 4.12.'de sunulmuştur. Tabloya göre EBA'nın gereksiz olduğunu belirten yalnızca bir ifadeye rastlanılmıştır. EBA'nın gereksiz olduğunu belirten öğretmen neden olarak içeriklerinin kalitesizliğine vurgu yapmıştır. EBA'yı gerekli bulan öğretmenler ise en çok yaşanan çağın "teknoloji çağı" olmasına vurgu yapmışlardır. Görüşme yapılan bir öğretmen "EBA her zaman devam etmelidir." diyerek EBA'nın gerekliliğini belirtmiştir.

Öğretmenlerin EBA Kullanım Öz-yeterliklerine Yönelik Bulgular

Araştırmaya katılan öğretmenlerin EBA kullanım öz-yeterliklerini öğrenmek adına kendilerine ankette ve yarı yapılandırılmış görüşmede birtakım sorular yöneltilmiş ve elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 4.13. Öz-yeterlik maddelerinin aritmetik ortalamalarının kesme noktalarına göre dağılımı

\bar{X}	Çok olumsuz	Olumsuz	Orta düzey	Olumlu	Çok olumlu
N	0	14	54	28	9
%	0	13,3	51,4	26,7	8,6

Öz-yeterlik maddelerinin tamamı bir bütün halinde ele alınarak elde edilen aritmetik ortalamaların kesme noktalarına göre dağılımı Tablo 4.13.'te verilmiştir. Bu tabloya göre İngilizce öğretmenlerinin %35,3'ünün EBA kullanım öz-yeterlik düzeyleri olumlu seviyede iken %13,3'ünün ise olumsuz seviyede kalmıştır.

Tablo 4.14. Görüşme yapılan öğretmenlerin teknoloji ve EBA kullanım öz-yeterlikleri

Düzye	Teknoloji Öz-yeterliği	EBA Öz-yeterliği
Düşük	C, D	C, D
Orta	A, G, H	A, E, G
İyi	B, E, F	B, F, H

Görüşme yapılan öğretmenlere kendilerini teknoloji ve EBA kullanımında ne derece yeterli gördükleri sorulmuş ve alınan cevaplar düşük, orta ve iyi seviye olmak üzere 3 kategoriye ayrılarak Tablo 4.14.'te sunulmuştur. Bu tabloya göre 2'şer öğretmenin teknoloji ve EBA kullanım öz-yeterliklerinin düşük, 3'er öğretmenin orta ve 3'er öğretmenin de iyi seviyede olduğu görülmektedir. C ve D öğretmenlerin hem teknoloji hem de EBA kullanım öz-yeterliklerinin düşük olması da dikkate değer önemli bir bulgudur.

Öğretmenlerin EBA'dan Beklentilerine Yönelik Bulgular

Araştırmaya katılan öğretmenlerin EBA'dan beklentilerini öğrenmek adına kendilerine ankette ve yarı yapılandırılmış görüşmede birtakım sorular yöneltilmiş ve elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 4.15. Görüşme yapılan öğretmenlerin EBA'da tespit etmiş olduğu eksiklikler

Kategori	Açıklamalar	f
Materyal eksikliği	Gerçekçi olmayan, gelişigüzel, görselliği ve işitselliği eksik, kullanışsız	4
Teknik eksiklikler	Bazı sitelere erişimin engelli olması, tabletlerin olmaması	2
Anlatım	Öğretmen merkezli, monoton	2
Düzensizlik	Kolay ulaşılamayan içerikler	1

Görüşme yapılan öğretmenlere EBA'dan beklentilerini öğrenmek üzere EBA'da tespit etmiş oldukları eksiklikler sorulmuş ve alınan cevaplar “düzensizlik”, “materyal eksikliği”, “teknik eksiklikler” ve “anlatım” olarak 4 kategoriye ayrılmıştır. Tablo 4.15.'te öğretmenler tarafından EBA'da tespit edilen eksiklikler kategoriler halinde görülebilir. Bu tabloya göre en çok eksikliğin materyal bakımından olduğu belirtilmektedir. Öğretmenler materyalleri gerçekçilik, düzenlilik, görsellik, işitsellik ve kullanılabilirlik yönünden eksik bulmaktadır. EBA'da öğretmenler tarafından tespit edilen diğer eksiklikler ise tablodan incelenebilir.

Tablo 4.16. Görüşme yapılan öğretmenlerin EBA'ya ilişkin önerileri

Kategori	Öneri Cümleleri
İçerik / Materyal	Günümüzden daha gerçekçi materyaller olabilir.
	Daha farklı, yoğun alıştırma düzeyinde worksheet denilen öğretmene destekleyici planlar olabilir.
	3-4 kişinin değil de bir araya gelen öğretmenlerin yer aldığı bir komisyon tarafından oluşturulabilir.
Güncellik	Materyal zenginliği açısından daha kullanışlı materyaller kullanılırsa daha faydalı olacağını düşünüyorum.
	Günlük hayatta karşılarna çıkabilecek kelimelerle ilgili bir çalışma olabilir.
Teknik	Günlük hayatın içerisinde kesitlere odaklanılmalı.
	Bazı yasaklı sitelere (YouTube vb.) EBA'dan doğru girildiğinde süzülmüş olan içerikler varsa girilebilir.
Görsellik-İşitsellik	Görsellik artırılabilir
	Hem görsel hem işitsel olabilir.
	Ben tahtadan görsel olarak yansıtım, işitsel olarak da bir taraftan okunabilir.
Etkileşim	Dilin öğrenilmesinin esas nedeni konuşulmasıdır, etkileşimli olması lazım.
	Bir diyalog ortamında ikili üçlü gruplar oluşturacak şekilde bir dersin aktarılmasını beklerim.
	Diyaloglara, dramaya, teatral diyaloglara, teatral kabiliyetlere odaklanılmalı.

Görüşme yapılan öğretmenlerin EBA'ya ilişkin önerileri sorulduğunda ise çok çeşitli cevaplar alınmış ve bu yanıtlar “içerik/materyal”, “güncellik”, “teknik”, “görsellik-işitsellik” ve “etkileşim” olmak üzere 5 kategoriye ayrılmıştır. Tablo 4.16.'da her bir kategori için verilen öneriler incelenebilir. Öneri cümleleri bizzat öğretmenler tarafından söylenen cümlelerdir.

Anketin son kısmında bulunan görüş ve öneriler kısmında belirtilen ifadeler de bu bulgularla benzerlik göstermektedir. Ankete katılan öğretmenlerden bazılarının EBA'dan beklentileri kendi cümleleri ile şu şekildedir:

Ö1: *“EBA İngilizce ders anlatım videolarının İngilizce dersinin yöntem ve tekniklerine uygun olması gerektiğini düşünüyorum. İngilizcenin kullanımına yönelik aktivitelerin daha da artırılması gerekir”.*

Ö2: *“Okullarımızda internet erişimi ve akıllı tahta problemi olduğu için ne EBA ne de diğer interaktif kaynaklardan verimli faydalanılmıyor. Önce fiziki şartlar oluşmalı, sonra beklentide bulunulmalı.”*

Ö3: *“Branşım (İngilizce) için daha işlevsel, daha verimli, sınıf seviyelerine göre daha fazla sunum, ders, görsel, video olması daha iyi olacaktır.”*

Tartışma

Bu bölümde veri toplama araçlarından elde edilen bulgular tartışılmakta; benzer ve farklı bulguları olan araştırmalar ile karşılaştırmalar yapılmakta ve bulgular bölümünde tablolar halinde verilen analizlere yönelik birtakım yorumlara yer verilmektedir.

Öğretmenlerin EBA Kullanım Sıklık ve Amaçlarına Yönelik Tartışma

Çalışmaya katılan İngilizce öğretmenlerinin EBA'yı kullanım sıklıklarının çok yüksek düzeyde olmadığı (“ara sıra” %46,6; “nadiren” %22,9) görülmektedir. Arslan (2016) da çalışmasına katılan öğretmenlerin çoğunun EBA'yı çok sık kullanmadığı sonucuna ulaşmıştır. Tutar'ın (2015) çalışmasında da öğretmenlerin büyük bir bölümü EBA'yı nadiren ve ara sıra kullandıklarını belirtmiştir. Alabay (2015) da çalışmasına katılan öğretmenlerin EBA'yı ders işleyiş sürecinde yeterince kullanmadığını ifade etmiştir. Eğitsel e-içerik ortamı EBA'nın 50.000'in üzerinde materyal barındırması ve milyonlarca kullanıcıya sahip olduğu gerçeği göz önüne alınırsa bu kullanma oranlarının yeterli olmadığı sonucuna varılabilir.

Ankete katılan öğretmenlerin EBA'yı kullanım amaçlarına bakıldığında “EBA Ders bölümünü kullanmak” seçeneği ön plana çıkmaktadır. EBA Ders'in bir ders içerisinde kullanılacak konu anlatımları, tarama testleri, alıştırmalar, yazılı ve çalışma soruları, sınavlar ve yaprak testler gibi materyallerin birçoğunu bulundurması öğretmenler tarafından kullanılmasında çekici bir unsur olarak değerlendirilebilir. Ayrıca bu alan öğretmenlerin kendi materyallerini oluşturup depolayabilmelerine ve öğrencileriyle paylaşabilmelerine olanak sağladığı için öğretmenler tarafından oldukça kullanışlı bulunabilmektedir. İngilizce öğretmenlerinin EBA kullanım amaçlarında en çok tercih ettiği diğer seçenek ise “içerik sağlamak” olmuştur. Bu tercih, EBA'nın öğretmenler tarafından amacına uygun bir şekilde kullanıldığını göstermektedir. Arslan'ın (2016) çalışmasında da öğretmenlerin EBA'yı kullanım amacı olarak ön plana çıkan madde doküman sağlamak olmuştur. Tutar'ın (2015) çalışmasına katılan öğretmenler de

EBA'yı en çok doküman sağlamak amaçlı kullanmaktadır. Alabay'ın (2015) çalışmasına katılan öğretmenler ise EBA'da en çok test sorularını, görsel ve işitsel materyalleri tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Türker ve Güven'in (2016) çalışmalarında ise öğretmenlerin EBA'yı kullanım amaçlarında en öne çıkan seçenek görselleştirme olmuştur.

Öğretmenlerin EBA Hakkındaki Bilgi Kaynaklarına Yönelik Tartışma

Çalışmaya katılan öğretmenlerin az bir kısmı EBA ile ilgili hizmet içi eğitim aldığını belirtmiş; hizmet içi eğitim aldığını belirten öğretmenler de bu eğitimleri uzaktan gerçekleştirildiği için “verimsiz” olarak değerlendirmiştir. Alabay'ın (2015) çalışmasına katılan öğretmenler EBA'yı derslerde daha etkin kullanabilmek için EBA hakkında kurs ve seminerlere daha çok ihtiyaçlarının olduklarını belirtmişlerdir. Tutar (2015) da ülke genelinde farklı branşlardan öğretmenlerle yaptığı çalışmasında öğretmenlerin büyük bir bölümünün EBA ile ilgili hizmet içi eğitim almadıkları sonucuna ulaşmıştır. Verilen eğitimlerin verimliliği konusunda ise bu çalışmalarda elde edilen bulguların aksine sınıf öğretmenleri ile yapılan bir çalışmada öğretmenler EBA ile ilgili verilen eğitimleri değerlendirirken genellikle faydalı bulduklarını belirtmiştir (Kurtdebe Fidan, N., Erbasan, Ö., & Kolsuz, S., 2016).

Görüşmede elde edilen bulguların aksine ankete katılan öğretmenlerin EBA hakkında bilgi edinme kaynağı olarak ön plana çıkan seçenek “hizmet içi eğitim” olmuştur. Bilgi kaynağı olarak ikinci sırada “meslektaşlar” ve üçüncü sırada “EBA tanıtım toplantıları” bulunmaktadır. Bu bulgular Karabük İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nde çalışan uzmanlardan alınan bilgilerle uyumaktadır. Uzmanlardan edinilen bilgilere göre FATİH Projesi yazılım ve donanım kurulumu tamamlanan okulların büyük bir çoğunluğunda EBA tanıtım toplantılarının yapıldığı belirtilmiştir. Sonuçlarda “hizmet içi eğitim” seçeneğinin ön plana çıkması ise yapılan toplantıların öğretmenler tarafından tanıtım toplantısından ziyade hizmet içi eğitim olarak algılanmasından kaynaklanıyor olabilir.

Ankete katılan öğretmenlerin yarısından fazlası EBA'da kullanabilecekleri bölümü bildiklerini, geri kalanların büyük bir çoğunluğu ise “kısmen” bildiklerini belirtmişlerdir ki bu oldukça yüksek bir orandır. Arslan'ın (2016) çalışmasına katılan matematik öğretmenlerinin büyük bir kısmı da EBA hakkında kısmen bilgiye sahip olduklarını ifade etmişlerdir. Tutar (2015) da çalışmasında öğretmenlerin büyük çoğunluğunun EBA hakkında kısmen de olsa bilgi sahibi oldukları sonucuna ulaşmıştır. Bu araştırmanın verileri ve benzer sonuçlar öğretmenlerin EBA hakkındaki bilgi düzeylerinin iyi seviyede olduğunu düşündüklerini ortaya koymaktadır.

Öğretmenlerin EBA'da Bulunan Ders İçerikleri Hakkındaki Görüşlerine Yönelik Tartışma

Araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda öğretmenlerin büyük bir bölümünün EBA'da bulunan ders içerikleri üretim sistemi hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları görülmektedir. Bunun yanı sıra yine öğretmenlerin çok büyük bir kısmı (%95,2) EBA'ya herhangi bir ders içeriği yüklenmediğini belirtmiştir. Bu bulgulara benzer şekilde Türker ve Güven (2016) de ülke genelinde farklı branşlardan lise öğretmenleri ile yapmış oldukları çalışmalarında öğretmenlerin büyük bir bölümünün EBA'da materyal paylaşımında bulunmadığı sonucuna ulaşmıştır. Arslan (2016) da çalışmasında matematik öğretmenlerinin büyük bir bölümünün EBA'ya herhangi bir içerik yüklenmedikleri sonucuna ulaşmıştır. Benzer şekilde Tutar (2015) da çalışmasına katılan öğretmenlerden önemli bir kesimin EBA'ya hiç içerik yüklenmediğini tespit etmiştir. Öğretmenlerin e-içerik üretme konusunda yeterli bilgiye sahip olmamaları, bu iş için herhangi bir eğitim verilmemesi veya ders içeriği üretmenin fazladan mesai gerektirmesi bu durumun nedenlerinden olabilir.

Ankete katılan öğretmenlerin EBA'da bulunan ders içeriklerinin hemen hemen hepsini "orta derecede yeterli" buldukları görülmektedir. Bu durum, içeriklerden yeteri kadar haberdar olmayan öğretmenlerin içerikleri olumlu veya olumsuz anlam ifade etmeyen "orta derecede yeterli" seçeneğini tercih etmiş olmalarından kaynaklanıyor olabilir. Görüşme yapılan öğretmenler de EBA'da bulunan içerikleri "sayıca yeterli" fakat "verimsiz" olarak değerlendirmektedir. Bu verilere göre öğretmenlerin EBA'da bulunan içerikleri nicelik olarak yeterli, nitelik olarak yetersiz buldukları sonucuna varılabilir.

Alabay'ın (2015) çalışmasına katılan öğretmenler bu çalışmadaki bulgulara benzer şekilde EBA'da içerikle ilgili ihtiyaçlarına cevap bulamadıklarını belirtmişlerdir. Arslan'ın (2016) çalışmasında da öğretmenler EBA'da bulunan e-kitap ve e-doküman gibi kaynakların etkili olduğunu, ses ve görsel gibi kaynakların ise etkili olmadığını ifade etmişlerdir. Bu bulgulara benzer bir sonuç da Tutar'ın (2015) çalışmasında ortaya çıkmıştır. Bu çalışmaya katılan öğretmenler EBA'daki e-içerik ve e-kitapların etkili ve verimli olduğunu, e-dergi ve ses kaynaklarının ise etkisiz ve verimsiz olduğunu belirtmişlerdir. Türker ve Güven'in (2016) çalışmasına katılan öğretmenlerin ise büyük bir bölümü EBA'daki içeriklerin sınıf düzeyine uygun olduğunu ancak materyal sayısının artırılarak konulara göre sınıflandırılması gerektiğini belirtmişlerdir.

EBA'da bulunan içerikleri "orta derecede yeterli" ve nitelik olarak "verimsiz" bulunan öğretmenlere teknolojik ortamda kullanılmak üzere hazırlanan e-içeriklerin nasıl olması gerektiğine dair yöneltilen bir soruya en çok verilen cevaplar "görsel ve işitsel" olması, "müfredata uyumlu" olması ve "otantik (günlük hayattan)" olması şeklinde olmuştur. Bu cevaplar öğretmenlerin bir e-içerikten beklentilerini açıkça ortaya koymaktadır.

Öğretmenlerin EBA'ya Karşı Tutumlarına Yönelik Tartışma

Ankete katılan öğretmenlerin EBA'ya yönelik tutumları incelendiğinde önemli bir kesimin EBA'ya karşı olumlu tutuma sahip olduğu görülmektedir. Görüşme yapılan öğretmenlerin de büyük bir bölümü EBA'nın "gerekli" olduğunu belirtmişlerdir. Bu sonuçlar da öğretmenlerin genel olarak EBA'ya yönelik olumlu tutuma sahip olduklarını doğrular niteliktedir. EBA'nın gerekli olduğunu belirten öğretmenlerin neden olarak yaşanan çağın "teknoloji çağı" olduğunu ve EBA'nın "dikkat/ilgi çekici" olduğunu vurgulamaları önemlidir.

Sınıf öğretmenleri ile yapılan başka bir çalışmada öğretmenlerin çoğunun derslerinde EBA'yı kullandıklarında öğrencilerinin derse olan ilgilerinin ve derse katılımlarının artacağını düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır (Kurtdede Fidan vd., 2016). Bu sonuç benzer bir şekilde Türker ve Güven'in (2016) çalışmalarına katılan öğretmenlerin çok büyük bir bölümü FATİH Projesi'nin başarılı olmasında EBA'nın katkısı olacağını düşünmektedir. Alabay (2015) da çalışmasında EBA ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmayan öğretmenlerin EBA'ya karşı görüşlerinin olumsuz olduğu; bilgi sahibi olanların görüşlerinin ise olumlu yönde olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Öğretmenlerin EBA Kullanım Öz-yeterliklerine Yönelik Tartışma

Görüşme yapılan öğretmenlerin çoğunluğu teknoloji kullanımında iyi seviyede öz-yeterliğine sahip olduklarını belirtmişlerdir. Benzer şekilde Sezgin, Erdoğan ve Erdoğan (2017) da çalışmalarında öğretmenlerin teknoloji öz yeterliklerinin iyi düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmışlardır.

Görüşme yapılan öğretmenlerin önemli bir bölümünün EBA kullanımı konusunda da kendilerine olan inançlarının olumlu yönde olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca teknoloji öz-yeterliği düşük olan öğretmenlerin EBA kullanım öz-yeterliklerinin de düşük olması, teknoloji öz-yeterliği yüksek olan öğretmenlerin EBA kullanım öz-yeterliklerinin de yüksek olması dikkate değer bulunmaktadır. Görüşme bulgularına benzer şekilde ankete katılan öğretmenlerin büyük bir bölümünün de EBA kullanım öz-yeterlikleri olumlu düzeydedir.

Öğretmenlerin EBA'dan Beklentilerine Yönelik Tartışma

Görüşme yapılan İngilizce öğretmenlerinden EBA'da tespit etmiş oldukları eksiklikleri ve bu eksiklikleri düzeltmeye yönelik önerileri sorulmuş ve alınan cevaplar kategoriler halinde araştırmanın bulgular bölümünde belirtilmiştir. Bu bulgulara göre öğretmenler tarafından EBA'da en çok tespit edilen eksiklik "materyal eksikliği" olmuştur. Buna göre öğretmenler materyalleri gerçekçilik, düzenlilik, görsellik, işitsellik ve kullanılabilirlik yönünden eksik bulmaktadır. Öğretmenlerin EBA'ya dair öneri cümleleri de doğal olarak içerik/materyal alanında yoğunlaşmıştır. İçerik/materyal önerilerinin yanı sıra EBA'nın görsellik ve işitselliğinin artırılmasına, güncel ve etkileşimli olmasına ve teknik anlamda yapılması gereken iyileştirmelere yönelik birtakım öneriler de öğretmenler tarafından dile getirilmektedir.

Alabay (2015) çalışmasında öğretmenlerin EBA'da içeriklerle ilgili ihtiyaçlarına cevap bulamadıkları sonucuna varmıştır. Yine aynı öğretmenlerin EBA hakkındaki görüşleri incelendiğinde en çok üzerinde durulan konunun EBA'daki içeriklerin geliştirilmesi olması dikkat çekmektedir. Arslan (2016) da yapmış olduğu çalışmasında katılımcıların EBA hakkında en çok vurgu yaptıkları noktanın e-içeriklerin geliştirilmesinin gerekliliği olduğunu belirtmiştir. Türker ve Güven'in (2016) çalışmasına katılan öğretmenler de EBA'da bulunan içeriklerin geliştirilmesi, düzenlenmesi ve güncellenmesi gerektiği yönünde öneri sunmuşlardır. Sınıf öğretmenleri ile yapılan başka bir çalışmanın bulgularına göre de öğretmenler en çok EBA'daki içeriklerin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir (Kurtdede Fidan vd., 2016). Bütün bu bilgiler ışığında araştırmaya katılan öğretmenlerin EBA'da bulunan içerikleri "etkili ve verimli" bulmadıkları söylenebilir.

Öğretmenler EBA'da "güncellik", "görsellik-işitsellik" ve "etkileşim" anlamında da birtakım eksiklikler görmekte ve bu yönde beklentiye girmektedirler. Bu beklentiler de yine EBA'da bulunan içeriklerle doğrudan alakalıdır. Zira öğretmenler EBA'da bulunan içeriklerin "güncel", "görsel-işitsel" ve "etkileşimli" olmasını beklemektedirler. Alabay'ın (2015) çalışmasına katılan öğretmenler de EBA'da bulunan içeriklerin daha profesyonel, kaliteli, kullanılabilir olması gerektiğini belirtmişlerdir. Türker ve Güven'in (2016) çalışmasına katılan öğretmenler de EBA'da ders anlatım videolarından ziyade deney ve animasyon gibi uygulamalı örneklerin artırılması gerektiğini düşünmektedir.

Sonuçlar ve Öneriler

- İngilizce öğretmenlerinin EBA'yı düşük sıklıklarla ve en çok içerik sağlamak için kullandıkları görülmektedir. Bu sonuçlar EBA'nın öğretmenler tarafından amacına uygun kullanıldığını gösterse de kullanma sıklıklarının orta ve düşük seviyelerde olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Bu doğrultuda öğretmenlerin EBA kullanımını teşvik edecek türde çalışmalara ihtiyaç olduğu söylenebilir. Ayrıca öğretmenlerin EBA kullanım sıklığını artırmak adına görüşleri alınarak platformun talepler doğrultusunda geliştirilmesi gerekmektedir.

- MEB tarafından EBA hakkında verilen eğitimler ve tanıtım toplantıları öğretmenler tarafından yetersiz bulunmaktadır. Bu doğrultuda öğretmenlere EBA hakkında daha çok tanıtım toplantıları yapılmalı, hizmet içi eğitim verilmeli ve öğretmenlerin EBA'ya dair farkındalık düzeylerinin artırılması sağlanmalıdır.

- İngilizce öğretmenleri EBA ve EBA'da kullanabilecekleri bölümler hakkında iyi düzeyde bilgi sahibi olduklarını düşünmektedir. Buna rağmen çalışmanın diğer sonuçları da göz önüne alındığında öğretmenlerin zihinlerinde EBA'ya dair bazı bölümlerin halen net olmadığı ortaya çıkmaktadır. Bu doğrultuda öğretmenlerin EBA'yı kullanabilmesi adına çeşitli eğitimler düzenlenebilir ve onlara yardımcı olabilecek bazı dokümanlar sağlanabilir.

- İngilizce öğretmenlerinin EBA'da bulunan Ders İçerik Üretim Sistemi hakkındaki bilgileri yetersiz kalmaktadır. EBA'da bulunan eğitsel e-içeriklerin esas kullanıcılarının öğretmenler olduğu gerçeğinden yola çıkarak öğretmenlerin bu platforma daha çok içerik yüklemesi sağlanmalıdır. Bu nedenle öğretmenlere EBA'da nasıl içerik geliştirebileceklerine, geliştirdikleri içerikleri nasıl paylaşabileceklerine dair eğitimler verilmesi gerekmektedir.

- İngilizce öğretmenleri EBA'yı daha çok içerik ve materyal sağlamak için kullanmalarına rağmen EBA'ya kendileri içerik yüklememektedir. EBA, eğitsel bir platform olmasının yanı sıra sosyal bir mecra olarak da bilinmektedir. Öğretmenlerin EBA'da içerik, materyal ve bilgi paylaşımında bulunmaktan ziyade bu platformu sadece doküman sağlamak için kullanması EBA'nın sosyallik özelliği ile bağdaşmamaktadır. Öğretmenler ve öğrencilerin akademik iş birliğini artırmak amacıyla geliştirilen EBA'nın sosyal yönü güçlendirilmeli, web sitesi ve mobil uygulama ara yüzleri de buna göre güncellenmelidir.

- İngilizce öğretmenleri EBA'da bulunan içerikleri nicelik olarak yeterli, nitelik olarak yetersiz bulmaktadır. Bu sonuçlar EBA'daki içeriklerin öğretmenlerin taleplerini karşılamadığını açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda yetkililer veya öğretmenlerden oluşan bir komisyon tarafından EBA'da bulunan içeriklerin nicelik ve nitelik yönünden geliştirilmesi gerekmektedir.

- İngilizce öğretmenleri teknolojik ortamda kullanılmak üzere hazırlanan e-içeriklerin görsel, işitsel, müfredata uyumlu ve otantik olmasını arzu etmektedir. Bu sonuçlara göre EBA'daki eğitsel e-içerikler nicelik ve nitelik yönünden geliştirilirken öğretmenlerin görüşlerinin alınması ve geliştirilen içeriklerin görsel ve işitsel açıdan zengin uyarıcılara sahip olması gerekmektedir. Yine içerikler hazırlanırken müfredattaki konular göz önüne alınarak bu konularla ilgili ders içi ve dışında kullanılacak türde materyaller hazırlanması ve bu materyallerin öğretmenler tarafından kullanılırken de müfredatın aksamaması adına içerik hazırlama sürecinde gerekli planlamaların yapılması bu sorunları gidermek adına önlem olarak alınabilir.

- İngilizce öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğu EBA'ya karşı olumlu tutuma sahiptir ve EBA'nın gerekli olduğunu düşünmektedir. Öğretmenlerin EBA'ya karşı tutumları, onu etkin kullanmaları hususunda gerçekten önemli bir yere sahiptir. Öğretmenlerin bu tutumlarının devamlılığını sağlamak ve bunu daha olumlu düzeye çekmek adına EBA'ya dair yapılan yenilik ve iyileştirmelerin öğretmenlere etkin bir şekilde anlatılması ve aktarılması önerilebilir.

- İngilizce öğretmenleri teknoloji ve EBA kullanım öz-yeterliklerinin iyi düzeyde olduklarına inanmaktadır. Bu sonuçlar insan hayatında girdikten sonra hızla yer edinen yeni teknolojilerin öğretmenler tarafından da benimsenip kullanılmaya başlandığının göstergesi olabilir. Ayrıca öğretmenlerin EBA kullanımını konusunda kendilerine olan inançlarının olumlu düzeyde olması projenin sürdürülebilirliği açısından

oldukça önemlidir. Bu nedenle bu durumun devam ettirebilmesi adına EBA'nın teknik anlamda daha erişilebilir ve kullanılabilir olması sağlanmalıdır.

- İngilizce öğretmenleri EBA'da en çok içerik anlamında eksiklik görmekte ve beklentileri de bu yönde gelişmektedir. Bu sonuçlara istinaden EBA'da içerikler başta olmak üzere eğitsel ve teknik anlamda birtakım iyileştirmeler ve geliştirmeler yapılması gerekmektedir.
- İngilizce öğretmenleri EBA'da bulunan içeriklerin daha güncel, görsel-işitsel ve etkileşimli olmasını istemektedirler. İçerikler, öğretmenlerin bu beklentileri doğrultusunda yeniden gözden geçirilmelidir.

Kaynaklar

- Alabay, A. (2015). *Ortaöğretim öğretmenlerinin ve öğrencilerinin EBA (Eğitimde Bilişim Ağı) kullanımına ilişkin görüşleri üzerine bir araştırma*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Alkan, C. (2011). *Eğitim teknolojisi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Arslan, A. (2006a). Bilgisayar destekli eğitim yapmaya ilişkin tutum ölçeği. *Yüzyüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 24-33.
- Arslan, A. (2006b). Bilgisayar destekli eğitime ilişkin öz yeterlilik algısı ölçeği. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1).
- Arslan, Z. (2016). *Eğitim Bilişim Ağı'ndaki matematik dersi içeriğine ilişkin öğretmen görüşleri: Trabzon ili örneği*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bardakçı, S., & Keser, H. (2017). *Bilişim teknolojilerinin eğitime entegrasyonu* (Vol. 1). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Çoban, S. (2012). *Uzaktan ve teknoloji destekli eğitimin gelişimi*. XVII. Türkiye'de İnternet Konferansı'nda sunulan bildiri, Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Yunus Emre Kampusu, Eskişehir.
- Bay, E., Türkan, A., Tosun, Ş., Deliçay, F., Ateş, G. N., & Demir, S. (2013). 4+4+4 modelinin paydaşlar bağlamında değerlendirilmesi: aktif katılım mı? Pasif direniş mi? *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 3(5), 34-55.
- Bayrak, A. (2013). Almanca öğretmenliği programı öğrencilerinin yabancı dil eğitiminde bilgisayar ve internetin kullanımına ilişkin görüşleri. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 3(1).
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (Vol. 20). Ankara: Pegem Akademi.
- Doğan, D., Murat, Ç., & Seferoğlu, S. S. (2016). "Her Çocuğa Bir Bilgisayar" projeleri ve FATİH Projesi: karşılaştırmalı bir değerlendirme. *SDU International Journal of Educational Studies*, 3(1), 1-26.
- EBA. (2016). Eğitim, daima... <http://www.eba.gov.tr/> sitesinden alınmıştır.

- EBA. (2017). EBA 2016'da en çok aranan site oldu. <http://www.eba.gov.tr/google/sitesinden-alinmistir>.
- FATİH. (2010). Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi. <http://fatihprojesi.meb.gov.tr/proje-hakkinda/> sitesinden alınmıştır.
- FATİH. (2011). *Teknoloji ve liderlik forumu*. Ankara: T.C. Millî Eğitim Bakanlığı.
- Greenfield, R. (2003). Collaborative e-mail exchange for teaching secondary ESL: a case study in Hong Kong.
- İslamoğlu, H., Ursavaş, Ö. F., & Resioğlu, İ. (2015). FATİH Projesi üzerine yapılan akademik çalışmaların içerik analizi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 5(1).
- Kartal, E. (2005). Bilişim-iletişim teknolojileri ve dil öğretim endüstrisi. *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 4(4).
- Kurtdede Fidan, N., Erbasan, Ö., & Kolsuz, S. (2016). Sınıf öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı'ndan (EBA) yararlanmaya yönelik görüşleri. *Journal of International Social Research*, 9(45).
- Kutlu, O., & Aldağ, H. (2005). Öğretim teknolojisine giriş. İstanbul: Lisans Yayıncılık.
- MEB. (2015). *Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına*. (99074258-610-E.40). T.C.Millî Eğitim Bakanlığı.
- Sezgin, F., Erdoğan, O., & Erdoğan, B. H. (2017). Öğretmenlerin teknoloji öz yeterlikleri: öğretmen ve öğrenci görüşlerine yönelik bütüncül bir analiz. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 7(1), 180-199.
- Şimşek, A., Özdamar, N., Becit, G., Kılıçer, K., Akbulut, Y., & Yıldırım, Y. (2008). Türkiye'deki eğitim teknolojisi araştırmalarında güncel eğilimler. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(19), 439-458.
- TBMM. (2016). Türkiye Büyük Millet Meclisi basın açıklamaları [Basın Açıklaması]. http://www.meclishaber.gov.tr/develop/owa/haber_portal.aciklama?p1=137607 sitesinden alınmıştır.
- Tilbe, A., Toplaoğlu, Y., Turğut, H., Dikmen, F., Özaydın, H., & DüNDAR, S. (2017). Akıllı tahtanın sözcük öğrenimine katkısı: Fransızca hazırlık sınıfı örnekçesi. *Border Crossing*, 7(1), 49-72.
- Topuz, A., & Göktaş, Y. (2015). Türk eğitim sisteminde teknolojinin etkin kullanımı için yapılan projeler: 1984-2013 dönemi. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 8(2), 99.
- Trucano, M. (2013). Big educational laptop and tablet projects - ten countries to learn from. <http://blogs.worldbank.org/edutech/big-educational-laptop-and-tablet-projects-ten-countries> sitesinden alınmıştır.
- Tutar, M. (2015). *Eğitim Bilişim Ağı (EBA) sitesine yönelik olarak öğretmenlerin görüşlerinin değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Türker, A., & Güven, C. (2016). Lise öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı (EBA) projesinden yararlanma düzeyleri ve proje ile ilgili görüşleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 244-254.
- YEĞİTEK. (2012). Tarihçe. <http://yegitek.meb.gov.tr/www/tarihce/icerik/15> sitesinden alınmıştır.